A nagyvadra egyedenként évente 150 kiló szemestakarmányt számítanak

Télen etetni kell az állatokat

Amikor leesik a hó, az állatok még jobban rászorulnak a gondoskodásra *Fotó: Schmidt Andrea*

Javában tart a vadetetési szezon. Bár az idei tél vadgazdálkodási szempontból eddig kedvező, a vadállomány etetésére ilyenkor is mindenképpen szükség van. A költségeket a vadászatra jogosultak állják.

A vadállomány téli kiegészítő takarmányozása a vadászatra jogosultak föladata. Azaz vadásztársaságoké, különböző gazdálkodási szervezeteké – mondja *Szél István*, az FVM Csongrád Megyei Földművelési Hivatal vadászati és halászati osztályvezetője. A vadászatra jogosultak vadgazdálkodási terv alapján tevékenykednek, s ennek részét alkotják a takarmányozásra, vadetetésre vonatkozó számítások is. Az általuk készített tervet a vadászati hatóság hagyja jóvá. Sokéves tapasztalat alapján Csongrád megyében minden nagyvadra – nálunk elsősorban őz, illetve, ahol előfordul, dám-, gímszarvas, vaddisznó – egyedenként évente 150 kiló szemestakarmányt kell számítni. Ez biztosítja a terület apróvadállománya (főleg fácán, mezei nyúl), illetve a nem vadászható, védett állatfajok egyedeinek takarmányozását is. Szemesterményből a jelen vadgazdálkodási évben (március 1-jétől február végéig) 2500 tonna jut a megyére. A szemestakarmány-etetést már szeptember végén, október elején megkezdik a felelősségteljes vadgazdák, ellensúlyozva a betakarítás következtében hirtelen beálló takarmányhiányt. Az etetőhelyeket már ősszel megszokják az állatok, így télen, ha hirtelen rosszra fordul az idő, nem kell hiábavaló táplálékkeresgéléssel tölteni idejüket: eleve a megszokott etetőhely felé veszik az irányt. Szálastakarmányból 400 tonna fogyhat el a vadgazdálkodási év végére összesen, lédús takarmányból 250, tápból 200 tonna.

Az állomány takarmányozásában a vadgazdálkodási célból művelt földeken termesztett takarmánynak is nagy szerepe van. A vadföldön például kukoricát, napraforgót, kölest, cirkot, csicsókát vetnek a vadászatra jogosultak, a termést lábon hagyják, így az állatok szükségleteik szerint fogyasztanak belőle. A vadföldeken – amelyek összesen 1100 hektárt tesznek ki a megyében – általában „mozaikszerűen" egymás mellé vetik a különféle növényeket, így változatos, búvóhelyként is szolgáló élőhely alakul ki.

A vadetetés költségei a vadászatra jogosultakat terhelik, ezeket bevételeikből gazdálkodják ki a szervezetek. Ugyanakkor az élőhely-fejlesztési pályázatok – amelyek vadföldek, itatók, sózók létesítését is lehetővé teszik – nagy lehetőségeket nyújtanak arra, hogy a gazdálkodók külső pénzösszegekből is javítsák a vad-, s általában az állatállomány életlehetőségeit. A pályázatokat a megyei FVM-hivatal vadászati és halászati felügyelőség fogadja be és bírálja el. A pályázók száma évről évre nő; legutóbb 33 vadászatra jogosult nyújtott be pályázatot a megyéből, és összesen 21 millió forintot használhat föl.

FARKAS CSABA

Visszaszámlálás

Napjában legalább kétszer átmegyek azon a gyalogosfuttatón, amelyik a szegedi Radnóti gimnázium előtt várakoztat bennünket kerek egy percig, és utána ad tíz másodpercet, hogy átérjünk. Stopperrel nem mértem az időt eddig se, de meglehetősen pontos másodpercszámlálómmal jegyezgettem sóhersát. Klasszikust szoktam idézni, Madáchot, luciferi szózattal: „Fukar kezekkel mérsz, de hisz nagy úr vagy…"

. És íme, eljött a technika, fölmentett a számlálástól. Megírta ezt már lapunk, szólnom se kellene róla, de mondom, helyzeti hátrányom, hogy naponta ott járok. Azt olvastam ki a kurta tudósításból, úgy kell nekünk egy ilyen ketyere, mint a falat kenyér. Egyik legveszedelmesebb átkelőnkről van szó, azért tették ide bejáratásra, egyébként vissza kell adnunk hamarosan a föltalálónak. Ebből meg az maradt meg ficamra hajlamos fejemben, beetetés az egész, arra megy ki a játék, hátha itt hagyják nekünk.

Az tűnt föl legelőször, hogy visszafelé számlál. Indul a hatvan másodpercnél, és ballag vissza 00-ig. A füst és dörej elmarad. A visszaszámlálást, ha jól emlékszem, az űrhajózás hozta divatba, és a valamelyik kóbor adón most is ismételt Orion űrhajó sulykolta még beljebb. Aztán, hogyan, hogyan se, átvette az agykontrollnak nevezett akármi is. (Ne tessék nekem esni, tessék inkább lemenni alfába, de azonnal. Aki hisz benne, az győz.)

Egy szál furcsaságra magam is rájöttem, fejtse meg, aki tudja. Ha nagyon erőltetném az elalvást, mondjuk, éjfél után 1-kor, és nem akar sikerülni, elkezdem száztól visszafelé. Egyenes úton akár ezerig is mehetnék, de visszafelé lépegetve már a kilencvenhétnél ásítok egy nagyot, a kilencvenhárom nál meg emeleteset, és a nyolcvanvalahánynál már koppan is a szemem.

A gép nem ember, nem alszik el.

Közöm van ehhez az átkelőhöz, mivel, mondom, magam is a zebraisták táborába tartozom. Magam szorgalmaztam, hogy a nyomd meg a gombot, kapsz egy libacombot helyett állandó váltás legyen. Többször nekifutottam, végül a Csörög segített. Az abban közölt két sor többet nyomott a latban, mint harminckettő egyébként. Aggodalom fog el megint, megfordul a fejemben, mostani csevelyem is hosszú arra, hogy föltűnjön.

Eszembe lódul a mindössze napokra visszatekintő másik kurta hír is, amely szerint a körforgalomé a jövő. Ez meg azért tölt el örömmel, mert a környékünkön megalkotott első körforgalomról én lelkendezhettem már akkor, amikor az úti fölügyeleteknél dúlt még a vita, hogy alkalmasak vagyunk-e mi, átokverte magyarok egy ilyen újítás használatára. Száz szónak is egy a vége, csak azt akarom mondani, ismétlem, mindennapi zebrakoptatóként, hogy ennél alkalmasabb hely kevés van a körforgalomra. Ide látszik a színház előtti zsugorítva forgás, mint kényszerpálya, és itt még fákat se kellene kivágni hozzá.

Nem először járnánk úgy, hogy mire föltalálják a világ legokosabb szerkezetét, azonnal ki is megy a divatból. Adja Isten, úgy legyen! Ámen.

H. D.

Verset mondanak, énekelnek

Irodalmi vetélkedő

Verset mondok, énekelek címmel ötfordulós vetélkedősorozatot indít a József Attila emlékév alkalmából általános és középiskolásoknak a Szegedi Ifjúsági Ház és az önkormányzat. A vetélkedőre nyolc középiskola és tizennégy általános iskola csapata jelentkezett. Az első fordulót csütörtökön és pénteken rendezik meg az ifjúsági házban.

Várostörténeti mesék

Tóth Béla író derűs anekdotái Szegedről

Tóth Béla író, nyugalmazott könyvtárigazgató 80. születésnapjára jelent meg Szeged vidámítása című, kétkötetes anekdotakönyve. A mű a város történetének kezdetétől a közelmúltig merít.

A nyolcvanadik születésnapját karácsony előtt ünneplő *Tóth Béla* író, a Somogyi-könyvtár nyugalmazott igazgatója a jeles napra nemcsak kapott, de adott is ajándékot: új kötettel jelentkezett. A Somogyiban tartott könyvbemutatón vehette kézbe először az olvasóközönség a Bába Kiadó gondozásában megjelent, kétkötetes művet, amelynek már a címe is sokatmondó: Szeged vidámítása – Várostörténet anekdotákban – Noé bárkájától a mai szent napig. Gyűjtötte, írta, szerkesztette: Tóth Béla.

A „vidámítás" ma is ráfér a szegediekre, de a város történetének legfontosabb eseményeit nézve, régen sem lehetett könnyű a derű oldaláról szemlélni a „bajhalmokkal, árvizekkel, döghalállal, tűzvészekkel, hadjárásokkal teli, majd két évezredet" (idézet a hátsó borító fülszövegéből).

A könyv az író fölmenőinek történetiájával kezdődik, főszerepben a Noé bárkáját ácsolni Jerevánba vándorló nagyapával, bemutatva egyúttal a könyv történeteiben időről időre fölbukkanó ördögfit, luciferi unokát (név szerint: Csedi Bumbét), aki incselkedve figurázza ki múlt és közelmúlt pöffeszkedő hatalmasságait.

A két kötetre való „mesegyűjteményben" szó esik árvízről, régi élclapokról, a szegedi paprikáról, a város nagyjairól: Móráról, Tömörkényről, Dugonicsról, a párbajhős Gárdonyiról és másokról, háborúról, könyvtármentésről, pártállamról és ötvenhatról (a fejezet címe: 7x8), az újraindított szabadtériről, amelynek primadonnáját összecsipkedték az élethű előadásra rendelt ludak – s még számtalan más, színes és korfestő eseményről.

Remélhetőleg megbocsátható elfogultsággal és némi túlzással: a könyvet akár a helytörténet bibliájának is tekinthetjük, hiszen, akárcsak a Szentírást, bárhol ütjük föl, mindenütt találunk benne valami fontosat, aznapra szóló útravalót, amitől még inkább szegedinek érezhetjük magunkat, mint annak előtte.

NY. P.

A 20 dekásként telepített pontyot 952 nappal később, csaknem négykilósra növekedve fogták ki

Megfelelő élőhely a halaknak a Tisza

Jelölt halak segítik a kutatókat annak megállapításában, menynyire regenerálódott a Tisza a 2000-es cianidmérgezés óta. A haljelölések tapasztalatai alapján a halak kedvező körülményeket találnak a Tiszában, növekedésük is megfelelő.

– Úgy tűnik, hogy a mai Tisza megfelelő élőhelyet biztosít a halaknak. Legalábbis erre engednek következtetni a Tisza–Szamos Kht. által a cianidmérgezés után, 2001-ben elkezdett, s máig folytatott jelölthal-telepítések tapasztalatai – mondja *Füstös Gábor* halászati szakértő. Egy megjelölt csukát például, amit a tápéi kompnál helyeztek a Tiszába, jóformán méter pontossággal ugyanott fogtak ki két és fél év múlva. – A csuka természetrajzához hozzátartozik, hogy ha megfelelő körülményeket talál egy helyen, onnan nem megy el, ez a csuka tehát nagyon jól érezte magát ott, ahol a vízbe került, táplálékot s búvóhelyet egyaránt talált – értelmezi a jelenséget a szakember. Egy, szintén a Tisza Csongrád megyei szakaszán, kétnyaras korában, 20 dekásként telepített pontyot 952 nappal később csaknem négykilósra növekedve fogtak vissza. Ez szintén jó táplálékellátásra utal. Persze a következtetést nem e két adatból, hanem sok száz jelölt, visszafogott hal adatai alapján vonták le a kutatók. Ha a vízbe rakott halak viszonylag nagy hányada nem távozik messzire a telepítés helyétől, ez a vízszakasz megfelelő környezeti állapotára, haltartóképességére utal.

A Tisza–Szamos Kht. végezte többéves halmonitoring-program a Tisza egész magyarországi szakaszán és a Szamoson egyaránt zajlott. Csongrád megyében is telepített jelölt halakat a kht. – mint *Papp András* megyei halászati felügyelőtől tudjuk, tavaly száz darab pontyot és ugyanennyi harcsát helyeztek a vízbe. Az elmúlt három évben közel négyszáz jelölt halról érkeztek visszajelzések. A kutatók továbbra is arra kérik a halfogókat: jelezzék, ha megjelölt halat zsákmányolnak. A haljel a hátúszónál található, félgyufaszálnyi, narancssárga műanyag, elválva a Tisza–Szamos Kht. feliratával, s számozással. Ezt a jelet – méreten aluli hal esetében csak a jel számát – a fogás helyére, idejére, és a hal hosszára, tömegére vonatkozó adatok kíséretében kell beküldeni az Árvíz- és Belvízvédelmi Központi Szervezet címére (1211 Budapest, Soroksári út 4.).

F. CS.

2001 óta telepítenek jelölt halakat a folyóba *Illusztráció: Karnok Csaba*

A „KORFA" TORZULÁSA

Nem lehet például megállapítani, azért jó-e a halak táplálékellátottsága a Tiszában, mert teljes mértékben regenerálódott a cianidmérgezés óta a folyó, vagy pedig, mert a halállomány azóta sem heverte ki teljes mértékben a pusztulást, és egységnyi területre kevesebb hal jut, mint korábban – fejtegeti Füstös Gábor. Egy bizonyos: a Tisza halállományának „korfája" torzulást mutat, az 1998–99-es, az ívás számára kedvező években létrejött rengeteg, egykori ivadék korcsoportja szinte teljesen hiányzik a folyóból, kipusztította a mérgezés. Változott a fajösszetétel is.